Lietas arhīva Nr. K73-0616-18/5
ECLI:LV:ZRT:2018:1023.15830003616.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2018. gada 23. oktobrī

Zemgales rajona tiesa:
tiesnese I.Freimane,
piedaloties prokuroram P.Sondoram,
aizstāvim O.Ondrupam,
iztiesāja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
/pers. B/, personas kods /personas kods/, katrs apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā.

Aprakstošā daļa

Novērtējusi iztiesāšanā pārbaudītos pierādījumus, tiesa

konstatēja

apsūdzētie **/pers. A/** un **/pers. B/ katrs izvairījās no nodokļu nomaksas, nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā**, šādos apstākļos:

/pers. B/ un /pers. A/, mantkārīgu motīvu vadīti, izveidoja personu grupu pēc iepriekšējas vienošanās un nolēma izmantot juridisko personu - sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ reģ. nr./reģistrācijas numurs/ (juridiska adrese uz likvidācijas brīdi - "/adrese A/) veicot komercdarbību, bet izvairīties no nodokļu nomaksas, tādejādi gūstot materiālu labumu. Saskaņā ar lomu sadali /pers. B/ kļuva par SIA /Nosaukums A/ /amats/ ar paraksta tiesībām pārstāvēt uzņēmumu atsevišķi, līdz ar to atbildīgs par nodokļu aprēķinu un nomaksu, un viņa pienākumus ietilpa nepieciešamo dokumentu parakstīšana uzņēmuma vārdā, naudas izņemšana un citu formalitāšu kārtošana, parakstot dokumentus uzņēmuma vārdā. Savukārt /pers. A/, faktiski veica komercdarbību, piemeklējot darījumu partnerus, organizējot preču piegādi un citas darbības nolūkā gūt materiālu labumu no uzņēmuma komercdarbības.

Veicot komercdarbību, nolūkā radīt priekšstatu par godīgu komercdarbību un atvieglot noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, /pers. B/ un /pers. A/ izmantoja citu personu, kura nezināja par viņa noziedzīgo nodomu, un kura pildīja uzņēmuma grāmatvedes pienākumus. Tā, /pers. B/ un /pers. A/ 2013. un 2014.gados nodeva uzņēmuma grāmatvedei dokumentus par veiktajiem darījumiem, kas nepieciešami attiecīgo deklarāciju sniegšanai. Uzņēmuma grāmatvede, pildot savus pienākumus, uzņēmumā SIA /Nosaukums A/ vārdā, sagatavoja un iesniedza likumā paredzētas deklarācijas, izmantojot Elektronisko deklarāciju sistēmu (EDS) un konkrēti:

14.02.2014. iesniegta pievienotas vērtības nodokļa (turpmāk -PVN) deklarācija (par 2013.gada novembri), deklarēta summa: 1866.58 EUR - iemaksāts 11.85 EUR.

15.01.2014. iesniegta valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (turpmāk - VSAOI) (darba devēja ziņojums) deklarācija (par 2013.gada decembri), deklarētā summa 99.86 EUR - iemaksāts 99.86 EUR.

11.02.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2013.gada decembri), deklarētā summa: 12236.93 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

28.02.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada janvāri), deklarētā summa: 1614.87 - iemaksāts 580.00 EUR. 17.02.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada janvāri), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 109.09 EUR.

15.03.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada februāri), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 109.09 EUR. 29.03.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada februāri), deklarētā summa: 319.65 EUR - iemaksāts 500.00 EUR.

15.04.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada martu), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 109.09 EUR. 23.04.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada martu), deklarētā summa: 375.73 EUR - iemaksāts 550.00 EUR.

21.05.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada aprīli), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 109.09 EUR. 08.07.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada aprīli), deklarētā summa: 2848.93 EUR - iemaksāts 180.00 EUR.

16.06.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada maiju), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR. 08.07.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada maiju), deklarētā summa: 9340.14 EUR - iemaksāts 0.00 EUR (Inkaso rīkojuma rezultātā iekasēts 1.04 EUR).

15.07.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada jūniju), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

18.08.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada jūliju), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

08.08.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada jūniju), deklarētā summa: 4935.90 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

22.08.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gad jūliju), deklarētā summa: 4380.63 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

23.09.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada augustu), deklarētā Summa: 6789.47 EUR - iemaksāts 0.00 EUR. 15.09.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada augustu), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

10.09.2014. iesniegta uzņēmuma ienākuma nodokļa (turpmāk - UIN) deklarācijas ar deklarētām summām: 4668.00 EUR - saskaņā ar UIN likumu par pirmajiem astoņiem mēnešiem avansa maksājumi aprēķināti lielāki un par pēdējiem četriem samazinās;

590.0 EUR; 590.00 EUR; 590.00 EUR; 590.00 EUR; 590.00 EUR; 590.00 EUR;

590.0 EUR; 590.00 EUR; 394.00 EUR; 394.00 EUR; 394.00 EUR; 394.00 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

16.10.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada septembri), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR. 21.10.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada septembri), deklarētā summa: 5525.57 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

19.11.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada oktobri), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR. 23.11.2014. iesniegta PVN deklarācija (par 2014.gada oktobri), deklarētā summa: 14044.81 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

15.12.2014. iesniegta VSAOI (DDZ) deklarācija (par 2014.gada novembri), deklarētā summa: 109.09 EUR - iemaksāts 0.00 EUR.

Neskatoties uz to, ka darījumu partneri ir norēķinājušies ar SIA /Nosaukums A/ un uzņēmumam bija pietiekami līdzekļi nodokļu nomaksai, /pers. B/ pēc /pers. A/ norādes izņēma no norēķinu kontiem skaidru naudu, kuru abi sadalīja savās tārpā. Kopumā laika posmā no 2013.gada septembra - 2014.gada maijam, /pers. B/ no SIA /Nosaukums A/ norēķinu konta ir izņēmis skaidru naudu 15945 LVL un 217940 EUR apmērā.

Turklāt, nolūka realizēt savu noziedzīgu nodomu, un izvairīties no nodokļu nomaksas, /pers. B/ kopā ar /pers. A/, zinot ka uzņēmumam SIA /Nosaukums A/ uzsākta bezstrīdu nodokļu paradu piedziņa un doti inkasso uzdevumi, izņēma no citu uzņēmumu ar kuru līdzekļiem viņiem bija tiesības rīkoties, naudu, kas pienākas SIA /Nosaukums A/ par savstarpējiem darījumiem.

Tā, /pers. B/ no SIA "/Nosaukums B/", reģ.nr. /reģistrācijas numurs/, kur viņš bija vienīgā amatpersona laika periodā no 13.02.2014. - 02.02.2016., norēķinu konta izņēma skaidru naudu 125400 EUR apmērā. Savukārt /pers. A/ no SIA "/Nosaukums C/" reģ.nr./reģistrācijas numurs/, kur viņš bija atbildīgā amatpersona laika periodā no 27.05.2014., no norēķinu konta izņēma skaidru naudu 57100 EUR apmērā.

/pers. B/ un /pers. A/ darbojoties personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izvairījās no nodokļu nomaksas, pārkāpjot virkni normatīvo aktu prasību un konkrēti:

likuma „Par nodokļiem un nodevām" 2.panta ir noteikts likuma mērķis un tā darbības sfēra. Minētā panta pirmā daļa nosaka nodokļu un nodevu veidus un reglamentē nodokļu un nodevu noteikšanas kārtību, to iekasēšanu un piedziņu, nodokļu un nodevu maksātāju un nodokļu un nodevu administrācijas tiesības, pienākumus un atbildību. Savukārt saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 2.panta otro daļu šis likums attiecas uz visiem nodokļiem un nodevām, ja konkrētā nodokļa likums neparedz citu, konkrētā nodokļa vai nodevas specifikai atbilstošu kārtību.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti nodokļu maksātāja vispārīgie pienākumi. Saskaņā ar minētā likuma 15.panta pirmo un otro punktu, nodokļu maksātājam ir pienākums aprēķināt maksājamo (iemaksājamo) nodokļu summas, kā arī noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas.

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 119.panta pirmo daļu nodokli, kas aprēķināts par taksācijas periodu, reģistrēts nodokļa maksātājs iemaksā valsts budžetā 20 dienu laikā pēc taksācijas perioda beigām, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

Tomēr SIA /Nosaukums A/, pretēji Pievienotās vērtības nodokļa likuma 119.panta 1.daļā noteiktajam, ka „par taksācijas periodu aprēķināto nodokli jāiemaksā valsts budžetā 20 dienu laikā pēc attiecīgā taksācijas perioda beigām" nav veikusi labprātīgi PVN maksājumu valsts budžetā.

Likuma "Par uzņēmuma ienākuma nodokli" 22.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka nodokļu maksātājs, patstāvīgi sastāda nodokļa taksācijas gada deklarāciju, kuras formu un aizpildīšanas kārtību saskaņā ar šo likumu nosaka Ministru kabinets. Nodokļu maksātājs to iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā(turpmāk- VID). No augstāk minētā likuma 23.panta pirmās daļas izriet, ka nodokļu maksātāji taksācijas gada laikā līdz katra mēneša 15.datumam (ieskaitot) izdara valsts budžetā avansa maksājumus šā panta noteiktajā apmērā un kārtībā. Nodokļu maksājumu iemaksu valsts budžetā regulē Ministru kabineta 2000.gada 18.aprīļa noteikumi Nr.149 "Kārtība, kādā kārtējie nodokļu maksājumi un nokavētie nodokļu maksājumi tiek ieskaitīti budžetā".

SIA /Nosaukums A/ pretēji likuma normām par UIN nomaksu, nodokļu maksājumus, kā arī avansa maksājumus valsts budžetā nav veicis.

Saskaņā ar likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.panta pirmo daļu - darba devējs iemaksā speciālā budžeta kontā obligātās iemaksas par katru darba ņēmēju reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti VID izsniegtajā paziņojumā.

Uz 29.02.2016. (noziedzīga nodarījuma konstatēšanas diena) SIA /Nosaukums A/ ir izveidojies nodokļu pamatparāds 74210.58 EUR apmērā, ko veido: uzņēmuma ienākuma nodokļa (turpmāk - UIN) pamatparāds 10964.00 EUR apmērā (izveidojies no 15.05.2014.), valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (turpmāk - VSAOI) pamatparāds 763,63 EUR apmērā (izveidojies no 30.06.2014.) un pievienotās vērtības nodokļa pamatparāds 62482,95 EUR apmērā (izveidojies no 20.12.2013), jo netika veikti aprēķinātie maksājumi pēc iesniegtajiem pārskatiem.

Tādejādi /pers. B/ un /pers. A/, ilgstoši, pastāvīgi un sistemātiski, neievēroja nodokļu maksājumu valsts pamatbudžetā disciplīnu un, nemaksājot aprēķinātos nodokļus valsts budžetā, darbojoties SIA /Nosaukums A/ interesēs, tīši izvairījās no nodokļu nomaksas 74210.58 EUR (septiņdesmit četri tūkstoši divi simti desmit eiro 58 eiro centi) apmērā, nodarot valstij zaudējumus lielos apmēros.

Ar šādām darbībām apsūdzētie /pers. A/ un /pers. B/, katrs izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta 2.daļā.

Motīvu daļa

Tiesas sēdē apsūdzētie /pers. A/ un /pers. B/, katrs savu vainu atzina un piekrita iespējai neveikt pierādījumu pārbaudi.

Tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu nolēma neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, jo apsūdzētie katrs savu vainu atzina, pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai piekrita visi procesa dalībnieki un tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzēto katra vainu.

Tiesa secina, ka apsūdzēto /pers. A/ un /pers. B/ katra darbības pirmstiesas kriminālprocesā pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas un viņu vaina pierādīta.

Nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētā personību, nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu apsūdzētie katrs izdarīja smagu noziegumu.

Par apsūdzēto /pers. A/ un /pers. B/ katra atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta 2.daļu tiesa atzīst savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, /pers. A/-labprātīgu daļēju kaitējuma atlīdzināšanu.

Apsūdzēto /pers. A/ un /pers. B/ katra atbildību pastiprinošus apstākļus saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu tiesa nekonstatē.

Apsūdzētais /pers. A/ agrāk netiesāts, gada laikā administratīvi nesodīts (lietas 5.sējumā 142.lapa). Strādā algotu pastāvīgu darbu. Apgādībā mazgadīgs bērns.

Pēc paša apsūdzētā /pers. A/ vārdiem savu vainu atzīst un izdarīto nožēlo, turpinās atlīdzināt zaudējumus.

Apsūdzētais /pers. B/ agrāk tiesāts, sodāmība dzēsta un uzskatāms par netiesātu, gada laikā administratīvi nesodīts (lietas 5.sējuma 113.lapa). Noteikta trešās grupas invaliditāte.

Pēc paša apsūdzētā /pers. B/ vārdiem savu vainu atzīst un izdarīto ļoti nožēlo, vēlās iespēju robežās ātrāk atlīdzināt zaudējumus, invaliditāte noteikta uz mūžu, šogad augustā reģistrējies "bezdarbniekos", centīsies ātrāk atlīdzināt zaudējumus.

Tiesa uzskata, ka Krimināllikumā noteiktā soda mērķa sasniegšanai, tas ir, lai vainīgā persona tiktu sodīta par izdarīto noziedzīgo nodarījumu un lai tiktu panākts, ka notiesātais un arī citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, ievērojot noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, katra personību, apsūdzētajiem nosakāms sods: /pers. A/-piespiedu darba veidā, /pers. B/-brīvības atņemšanas veidā, katram nepiemērojot papildsodu-mantas konfiskācija, jo nav iestājušās smagas sekas.

Tiesa uzskata, ka apsūdzētajiem nosakāmie soda veidi būs atbilstoši, samērīgi un pietiekami Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzētā soda mērķa sasniegšanai. Ievērojot katra personību, cita soda veida piemērošanu apsūdzētajiem tiesa atzīst par soda mērķim neatbilstošu.

Ievērojot, ka apsūdzētais /pers. B/ uzskatāms par netiesātu, savu vainu atzīst un nožēlo izdarīto, izsaka gatavību pēc iespējas ātrāk atlīdzināt zaudējumus, nav izdarījis citu noziedzīgu nodarījumu, tiesa gūst pārliecību, ka viņš, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus un ir pamats Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanai.

Tiesas ieskatā, prokurora izteiktais viedoklis par soda piespiedu darba veidā noteikšanu apsūdzētajam /pers. B/ neatbilst Augstākās tiesas

judikatūrā (*Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 8.novembra lēmums lietā Nr. SKK-J-571/2007 un Augstākās tiesas 2014.gada 16.jūnija lēmums lietā Nr. SKK-0154/2014*) nostiprinātai atziņai par to, ka noteikts vecums, slimība, invaliditāte, maternitāte pilnīgi atņem vai daļēji ierobežo personas spēju strādāt un tāpēc šādām personām nepieciešama sociālā aizsardzība. Pienākuma uzlikšana strādāt var nelabvēlīgi ietekmēt šo personu veselības stāvokli.

Tiesa uzskata, ka apsūdzētajam /pers. B/ noteiktā invaliditāte pilnīgi atņem vai daļēji ierobežo viņa spēju strādāt un tāpēc pienākuma uzlikšana strādāt var nelabvēlīgi ietekmēt viņa veselības stāvokli.

Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka apsūdzētie /pers. A/ un /pers. B/, piekrītot iespējai neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, paātrināja krimināltiesisku attiecību noregulējumu, proti, izmantoja savas Kriminālprocesa likuma 21.panta otrās daļas 1.punktā norādītās tiesības uz sadarbību un izvēlējās vienkāršāka procesa veidu.

Pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētajiem /pers. A/ un /pers. B/ netika piemēroti drošības līdzekļi, un tiesa uzskata, ka tos piemērot nav lietderīgi.

Tiesa secina, ka Valsts ieņēmumu dienesta kaitējuma kompensācija, ko tiesas sēdē uzturēja pārstāvis 72610,58 *euro* apmērā, ir pamatota un apmierināma saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu, jo katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis, un zaudējumi radušies apsūdzēto /pers. A/ un /pers. B/ prettiesisko darbību rezultātā, katram nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei-30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, un pienākumu iesniegt tiesai dokumentus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1675.pantu vairākas personas, kas kopīgi izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, atbild solidāri par zaudējumu, kas ar to nodarīts.

Apsūdzētā /pers. A/ mantai-nekustamam īpašumam "/Nosaukums D/"-/adrese B/, kadastra Nr./kadastra numurs/, uzliktais arests atstājams līdz sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 511., 520.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 218.panta 2.daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar piespiedu darbu uz 160 stundām, bez mantas konfiskācijas, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz diviem gadiem.

/pers. B/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 218.panta 2.daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sodu noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem.

/pers. B/ pārraudzītu uzdot Valsts probācijas dienestam pēc viņa dzīves vietas.

Arestu /pers. A/ mantai - nekustamam īpašumam "/Nosaukums D/, /adrese B/, kadastra Nr./kadastra numurs/, atstāt līdz spriedums stāsies spēkā.

Piedzīt no /pers. A/ un /pers. B/ solidāri valsts labā 72610,58 *euro*, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei-30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, pienākumu iesniegt tiesai dokumentus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas 2018. gada 16. novembrī apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese I.Freimane